10.Sınıf TARİH 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

Soru 1 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): Osmanlı Devleti'nin yeni fethettiği topraklarda vergi kolaylıkları sağlaması ve halkın can-mal güvenliğini korumasının "Fetihlerin kalıcılığı" üzerindeki etkisini, Bizans veya Avrupa'daki ağır vergi sistemleriyle kıyaslayarak açıklayınız. **Cevap:** Bizans ve derebeylik yönetimleri halktan ağır vergiler alırken, Osmanlı "Adaletname"ler ile halkın haklarını korumuş ve makul vergiler koymuştur. Halk, daha huzurlu ve adil bir yönetim bulduğu için Osmanlı idaresini gönüllü olarak benimsemiş, bu da fetihlerin kısa sürede kalıcı olmasını sağlamıştır.

Soru 2 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): Vakıf sisteminin, Osmanlı'nın fethettiği şehirlerin "İslamlaşması ve imarı" üzerindeki etkilerini tartışınız. **Cevap:** Vakıflar aracılığıyla fethedilen yerlerde cami, hastane, imarethane (aşevi) ve hanlar yapılmıştır. Devlet bütçesine yük olmadan gerçekleştirilen bu sosyal hizmetler, şehirleri mamur hale getirmiş ve halkın günlük ihtiyaçlarını karşılayarak Osmanlı kültürünün bölgeye kök salmasını sağlamıştır.

Soru 3 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): "Çift-Hane Sistemi"nin, küçük köylü ailelerini koruyarak tarımsal üretimin sürekliliğini sağlamadaki rolünü açıklayınız. **Cevap:** Bu sistem, bir ailenin işleyebileceği kadar araziyi (çift) o aileye tahsis ederdi. Toprağın boş bırakılması veya izinsiz terk edilmesi yasaktı. Böylece hem büyük toprak sahiplerinin (derebeylerin) oluşması engellenmiş hem de tarımsal üretimin her yıl kesintisiz devamı garanti altına alınmıştır.

Soru 4 (İlim ve İrfan Geleneği): Osmanlı Devleti'nde ilim ehli olan "İlmiye Sınıfı"nın eğitim, adalet ve din alanlarındaki yetkilerinin devletin bekası (devamlılığı) için önemini belirtiniz. **Cevap:** İlmiye sınıfı; eğitimi (müderrisler), adaleti (kadılar) ve din işlerini (müftüler) yönetirdi. Bir devletin ayakta kalması için "bilgi, adalet ve maneviyat" saç ayakları bu sınıfın omuzlarındaydı. Kadıların tarafsız kararları ve müderrislerin nitelikli eğitimi, toplumsal düzenin temelini oluştururdu.

Soru 5 (İlim ve İrfan Geleneği): "Süleymaniye Külliyesi"nin bir eğitim kompleksi olarak günümüz üniversite kampüsleriyle benzerliklerini ve ilim geleneğindeki yerini tartışınız. **Cevap:** Süleymaniye Külliyesi içinde tıp medresesi, darüşşifa, kütüphane ve farklı seviyelerde medreseler barındırırdı. Bu çok yönlü yapı, disiplinler arası eğitimin ve araştırmanın yapıldığı dev bir kampüstür. Osmanlı ilim geleneğinin zirvesini ve devletin bilimle ne kadar iç içe olduğunu temsil eder.

Soru 6 (İlim ve İrfan Geleneği): Şeyh Edebali'nin Osmanlı Devleti'nin kuruluşundaki manevi rolünü ve "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" düsturunun yönetim anlayışına etkisini açıklayınız. **Cevap:** Şeyh Edebali, beyliğin sadece kılıç gücüyle değil, adalet ve ahlakla yükseleceğine dair manevi bir vizyon sunmuştur. Onun yönetim felsefesi, devleti halkına hizmet etmekle mükellef bir yapı olarak kurgulamış, bu anlayış yüzyıllarca süren adaletli Osmanlı yönetiminin temel taşı olmuştur.

Soru 7 (İlim ve İrfan Geleneği): Osmanlı'da "Darülfünun"a giden süreçte medreselerin Batı'daki üniversitelerle girdiği etkileşimi ve zamanla değişen ilim anlayışını yorumlayınız. **Cevap:** Klasik dönemde medreseler fen ve din bilimlerini sentezlemekte çok başarılıydı. Ancak 17. yüzyıldan sonra Avrupa'daki teknik gelişmelere karşı bir durgunluk yaşanmıştır. Darülfünun gibi modern kurumların açılma ihtiyacı, Osmanlı'nın ilim geleneğini güncelleyerek dünyadaki bilimsel değişime ayak uydurma çabasının bir sonucudur.

Soru 8 (Cihan Devleti Osmanlı): Osmanlı Devleti'nin 1453-1683 yılları arasında "Viyana Kapıları"ndan "Basra Körfezi"ne kadar uzanan topraklarında uyguladığı yönetim stratejisinin,

Yazilidayim.net - Masalcidede.com
cihan devleti olma yolundaki başarısını nasıl etkilediğini tartışınız. **Cevap:** Osmanlı, bu geniş coğrafyada merkeziyetçi ama esnek bir yönetim izlemiştir. Yerel kültürlere saygı duyarken merkezi otoriteyi (Padişahı) her yerde hissettirmiştir. Üç kıtanın kaynaklarını ve ticaret yollarını tek bir yönetim altında birleştirmesi, Osmanlı'yı dünya siyasetinin hakemi ve gerçek bir cihan devleti konumuna getirmiştir.